

Dalibor Vácha

SMRT NA KURU

Historický román o přípravě atentátu na Heydricha

Argo

SMRT NA KŮRU

Dalibor Vácha

SMRT NA KÚRU

Román o Adolfu Opálkovi
a výsadku OUT DISTANCE

Argo

ARGO, 2022

Copyright © Dalibor Vácha, 2022

ISBN 978-80-257-3723-1 (váz.)

ISBN 978-80-257-3762-0 (e-kniha)

Motto:

Fear is a reaction. Courage is a decision.
Strach je reakce. Odvaha je rozhodnutí.

WINSTON CHURCHILL

*Věnováno Adolfu Opálkovi, skromnému muži, který zůstává
ve stínu hrdinů Jozefa Gabčíka a Jana Kubiše, a také ve stínu
zrádce Karla Čurdy.*

PROLOG

Mauthausen, 24. října 1942

Systém není složitý.

A nikdo není tak naivní, aby nevěděl, co se s nimi děje a co se s nimi má stát. Tady v KG Mauthausen není na naději místo. Z jejich *zrádcovského, velezrádcovského* transportu už pěkných pár lidí umřelo. KG Mauthausen není přívětivé ani příjemné místo pro život.

Ani pro smrt.

Františka Zelenková jde na pátém místě v řadě, již služba vede k *baráku*. Ženské si mohou namlouvat, že se jde na opravdovou zdravotní prohlídku, jak jim říkala dozorčí. Takové milosrdné lži nyní nemohou ublížit.

Pár ženských se tváří, že všem lžím věří.

Manžel Jan se jí otrávil před očima. Jak je to dlouho? Kolik měsíců? Viděla ho mrtvého. Skořápku milého, srdečného chlapa, který miloval svoji učitelskou práci. A žáci mu lásku vždycky vraceli. Miloval Československo. Umřel pro ně.

Otřela si oči.

Suché. Žádné slzy už dávno nemá, došly, zmizely, vypla-kala je.

Jde na smrt.

Jako tolik lidí před ní. Smrt není asi tak hrozná jako všechno, co zažila do téhle chvíle. Nenávidí Honzu a jed, který dostal od parašutistů. Nechal ji tady. Nechal ji tady dlouhé měsíce, kdy přežila hrůzy, o nichž netušila, že by mohly vůbec existovat. Nenávidí ho a miluje zároveň. Nikdy ho nepřestane milovat.

Některá ze zubožených ženských za jejími zády se nadechne a začne notovat *Kde domov můj*. Františka se ohlédne. Je to Marie Opálková, teta Adolfa Opálky, jeho teténka. Postarší ženská, která nevypadá, že by ji věznění zlomilo na duchu, ač sotva stojí na nohou, obličej má pokrytý podlitinami a zanícenými ranami.

Opálková nezazpívá ani první čtyři verše, nikdo se k ní nestačí přidat, protože se ozve německý řev. Jedna sprostota za druhou. Proč je němčina tak odporná? Františka se na okamžik otočí, *zpěvačku* vytáhli z řady a mlátí ji pažbami, kopou okovanými bagančaty.

Umřeme.

Všichni to vědí.

Žádná naděje neexistuje. Možná je dobře, že všechno brzy skončí. Utrpení se rozplyne.

Honza je mrtvej.

Toho dne jich v koncentračním táboře Mauthausen zemře dvě stě šedesát čtyři. Jsou popraveni výstřelem do týlu. Příbuzní mužů, kteří zabili Heydricha. Jejich pomocníci. Hrdinové...

Poslední člověk, který se v životě na Františku Zelenkovou usměje, ač unaveně, je čtrnáctiletá Jindřiška Nováková. O dvě minuty později Františka umírá, Jindřišce je vyměřen čas dvakrát delší.

Těla jsou spálena v táborovém krematoriu, popel vysypán na skládku, vítr ho rozfouká.

KAPITOLA PRVNÍ

V rozhlasové řeči k Hlinkově gardě zabýval se ministr vnitra Mach ve středu židovskou otázkou. Ostrými slovy se Mach obrátil proti snahám Židů vzbuzovat soucit ve veřejnosti. Pravit: Židé tvrdí, že jim hrozí nejstrašnější osud, že mají být posláni do neznámého močálovitého kraje. Takové nebezpečí Židům nehrozí, ale budou muset pracovat. Před tím neuchrání Židy ani křest.

ČLÁNEK SLOVENŠTÍ ŽIDÉ MUSÍ PRACOVAT,
LIDOVÉ NOVINY ZE DNE 28. BŘEZNA 1942

Dvě hodiny po půlnoci, 28. března 1942

Nadporučík Adolf Opálka, věk dvacet sedm let, sedí na okraji otvoru ve dně těžkého čtyřmotorového anglického bombardéru Handley Page Halifax Mk. II se sedmičlennou polskou osádkou. Nadporučík má nohy volně v prostoru pod jeho trupem. Na rameno mu dopadne těžká ruka jiného nadporučíka, Rudolfa Hrubce, letového operátora dnešní výsadkové mise.

Světlo! Zelené světlo.

Je čas zmizet.

„Go! Go! Go!“ vykřikne mu Hrubec do ucha skoro vesele.

Opálka se vrhne do prázdna.

Uchvátí ho proud vzduchu, smýká s ním, točí. Vyskočil nedobře, sotva se ocitl mimo letadlo, udělal jakousi stojku. Nadporučík Adolf Opálka na okamžik neví, kde je obloha, kde je země, zahlédne něco, co by mohlo být stínem mizícího letounu. Zorientuje se však rychle.

Od čeho má výcvik?

Na okamžik ho bodne u srdce žárlivost. Kéž by seděl na místě Hrubce a mířil k Anglii, která se mu za ty měsíce stala druhým domovem. Prokleje se ve zlomku vteřiny, kdy se mu otevře padák, trhne mu to rameny, hedvábná kupole se krásně rozevře na temné obloze. A zrovna Hrubec mu možná závidí také, třeba by raději skočil, než aby se vracel do Anglie.

Pád se zpomalí.

Přihlásil ses dobrovolně, chtěl jsi seskočit, chtěl jsi plnit všechny úkoly, které ti uloží. Byl jsi nadšený, byl jsi spokojený, že jsi dostal velení celého výsadku. Tři muži včetně něj. To je tedy velení!

Ted' není čas litovat.

Usměje se.

Už není čas couvnout, letadlo zmizelo.

Ticho noci nad protektorátem.

Jsi blázen, Adolfe, přece se vracíš domů. To jsi vždycky chtěl, na to se těšíš od devětatřicátého. Jsi připravený bojovat s frickem, chceš to. Jsi velitel. Jsi velitel. Oni na tobě závisí, budou k tobě vzhlížet. Chtěl jsi bojovat, a cesta letadlem je nejkratší trasa k nepříteli.

Není místo na pochyby.

Konečně se podívá pod nohy.

Země, tmavá země, se blíží. Blížím se domů, říká si. Blížím se domů.

Dostane neodolatelnou chuť na dobře opečený bramborák. S česnekem! Se spoustou česneku a majoránky. Kdyby navíc byl na jehněčím sádle, nic by nemohlo chutnat lépe.

Země pod jeho nohama se zvětšuje, rozšiřuje, tmavne. A začíná foukat silný boční vítr, žene ho nepříjemným směrem. Přímě k hradbě stromů. *A dal bych si dobré buřty na černém pivu.* V Anglii nebylo blaze, a mizerné jídlo mu připadalo ze všeho nejhorší. Netoužil tolik jako ostatní po knedlicích, on měl jiné chutě. Dobře okořeněná tlačenka s pepřem, nadrobno nakrájenou cibulkou a vše zalité octem!

Do prdele.

Ovládat padák v proměnlivém větru není žádný med. Člověk si může namlouvat, že něco ovlivní, ale to je tak všechno.

Rodná země ho přivítá tvrději, než ho kdy při výcviku přivítala anglická půda. Ostrý závan větru mu vytrhne šňůry padáku z rukou, převrátí ho a on se praští obličejem o mokrou hlínu. V ústech má místo buřtů nebo bramboráku hnilobou chutnající trávu. Z výšky to vypadalo, že je dost sněhu, ale toho je sotva tenký poprašek. Teplota vzduchu je určitě pod bodem mrazu, ale pod tenkou krustou je rozmáčená půda. Dopad do peřin vypadá jinak.

„Kurva práce,“ skoro se rozesměje, když si uvědomí, že první slova, která pronesl po návratu domů, jsou nadávky. Takový ale on není, nerad mluví vulgárně, snaží se klení vyhýbat. Je voják, důstojník, ne dlaždič.

Posadil se. Tělo reagovalo automaticky, podle výcviku, nad většinou pohybů nemusel vůbec uvažovat. Vstal a natáhl se, aby smotal padák.

Smotat padák, zahrabat, najít kontejner se zbraněmi a vybavením, shromáždit kluky...

Zvedl se a došlápl na pravou nohu...

„Jau, zatraceně!“ zapotácel se, ale neudržel rovnováhu, žuchl do mokré trávy. Vítr začal tahat padák a on si uvědomil, že by ho také mohl vláčet po poli. To by mi ještě tak chybělo! Rychle odepnul popruhy, postroj. „Sakra, sakra.“ Když nadával nahlas, ulevilo se mu účinněji, než kdyby si nadávky pouze myslel.

Konečně se z toho všeho vymotal.

V kleku se snažil smotat padák. Noc. Chladno. *Jsem doma.* Myšlenky se však vracely k bolestivé pravé noze. Vymknuté? Naražené? Zlomené? Myšlenka byla stejná jako bolavý zub, k němuž se jazyk pořád vrací. Problém byl v oblasti kotníku, asi těžko může dojít do nejbližší apatyky pro octan hlinitý nebo k lékaři na rentgen.

Pořád si myslel, že jsou nedaleko Tábora.

Kontaktní adresy.

Uměl je nazpaměť. Nějak se k nim dostane, i kdyby se k nim měl doplazit.

Ti lidé mu určitě pomohou.

Přiklekl nedbale smotaný balík hedvábí. *Při výcviku ti to šlo líp, instruktor v Ringway by ti za tohle nafackoval nebo by se ti vysmál.* Hmatl si po kapsách, na okamžik zazmatkoval, ale dobře, dobře, našel krabičku se skleněnými ampulkami i tabletami. Neztratil ji. Neztratil ani pistoli, ani zásobníky, ani nůž, ani záložní revolver. Jenom si zranil nohu.

Vykašli se na inventuru, nadporučíku, a pořádně došlápní na pravou nohu. Dupni si! Je to zlomený?

Přes levou nohu se zvedl. Zamrkal. Okolo byla tma. Jemně došlápl na pravou nohu, z kotníku vystřelila bolest, až se mu zatmělo před očima. „Panebože, takovou smůlu můžu mít jenom já.“ *Pěkně jsi v té Anglii zvlčil, nejdříve samá nadávka, a teď ještě rouhání.*

„Veliteli! Veliteli! Kolaříku? Ivane?! Jaký máš vlastně krycí jméno? Krátký, jo, Krátký? Kde jste?!“

To je sakra Čurda, pitomec, pomyslel si Opálka vztekle. *Proč tak řve?* On už měl padák a postroj skoro zakopané. Zraněná noha ho přece nezastaví, taková hloupost ho nemůže odradit. Klečel, aby odlehčoval zraněný kotník, a kopal.

Vzduch březnové noci byl chladný, foukal ostrý vítr, byla mu zima. Neměl na sobě žádný zimník, pouze košili, sako a krátký kabát. Žádnou čepici, někde ji ztratil, musela mu vypadnout, nemohl ji najít. U stromů leželo trochu víc zledovatělého sněhu.

„Veliteli! Kolaříku!“

Ten Čurda je fakt trouba. Opálkovi blesklo hlavou, jestli jeho zástupce není ožralý. V Anglii měl občas potíže s alkoholem, ale jinak při výcviku exceloval. Přes relativně sporou postavu měl sílu jako býk. Málokdo se mu vyrovnal v boji muže proti muži, i skotští instruktoři boje nablízko si na něj dávali pozor. Pokud se třeba v hospodě mělo něco semlít, všichni byli rádi na stejné straně jako Čurda.

Je ožralej? Jak by se opil v letadle? Nikdo by si toho nevšiml? Blázníš, Adolfe.

„Tady jsem!“ zasyčel do tmy. „Tady jsem, Karle!“

„Tak jsem tě našel, veliteli, pěkně se schováváš, veliteli.“ Čurda k němu přišel blíž. „Proč tady klečíš jako ministrant, veliteli? Modlíš se za zdar naší akce? Víš, že já tyhle pánbíčkáře nemám rád, veliteli.“ Nuceně se smál. Trochu hystericky. Vícekrát snad slovo „veliteli“ do krátké promluvy vecpat nemohl.

„Nech toho, Karle, sakra.“ Opálka se cítil nepohodlně. Čurda stál hned u něj a Opálka k němu musel vzhlížet. Hodně hloupá pozice. „Neříkej mi pořád dokola veliteli, nekřič to tady po lese, neříkej mi veliteli. Tady ne.“

„Dobře, veliteli.“ Čurda se rozchechtal, ale rychle se uklidnil, protože i přes tmu zaznamenal vztek v Opálkově tváři.

„Kde je Ivan?“

„Nevím, neviděl jsem ho, ale vím, kde je menší kontejner. Stáhl jsem ho ze stromu, trefím tam i se zavázanýma očima.“ Čurda se náhle choval vojensky, správně, mluvil rozumně, nechechtal se. „Ivana jsem neviděl, ale když jsme šli k zemi, zahlédl jsem jeho padák, nemůže být daleko. Ten vítr je blbej, a větší kontejner jsem taky neviděl. Když jsem padal, tak mi vážně připadalo, že letí za les, jenže tam je vesnice, muselo to dopadnout přímo do té vesnice nebo hodně blízko k ní.“ Čurda si k sobě přitáhl kabát. Oblečení původem z protektorátu byl poklad, který intendanti v Londýně schraňovali jako svatý grál a další svaté poklady. „Je mi zima.“

„Ve větším kontejneru byla většina roznětek, munice, materiál, to by se nám tady nahrazovalo dost špatně.“ Opálka nevycházel z údivu, jak se jeden seskok může nepodařit. Snažil se vzpamatoval, nepanikařit. „Musíme co nejrychleji najít Ivana, přitáhnout sem alespoň menší kontejner, zamaskovat ho, zjistit, jestli větší kontejner vážně spadl do vesnice.“ Opálka měl hotovo, padák byl jakžtakž zamaskován. Lépe to stejně nepůjde, nemusí tady být schovaný navěky. Stačí pár týdnů.

„Zvládneš přinést ten malej kontejner, Karle?“

„Jasně, veliteli.“

„Snad nás z vesnice nikdo neviděl.“

Karel přinesl Adolfu Opálkovi kus klacku se širokou vidlicí na jedné straně. Mohl ho použít jako improvizovanou berli. Čurda mu chtěl rozšněrovat botu a ošetřit nohu, nemůže to být nic vážného, ne? Opálka se ubránil.

Měl strach.

Měl strach, že je noha zlomená.

Měl strach, že pokud by botu sundali, už by ji nevrátili zpátky.

„Takovou smůlu můžeš mít jenom ty, já jsem dopadl jako do bavlnky,“ provokoval Čurda znovu. Opět měl zcela bezdůvodně dobrou náladu. *Možná má radost, že jsme se vrátili domů. Možná je to jen hysterie.* „Stane se z tebe velitel výsadku, při seskoku si zmrzačíš nohu, skoro nechci vědět, co tě čeká příště.“ Než ho Opálka stačil okřiknout, Čurda zahlaholil: „Ivane! Ivane!“

„Tady jsem, kluci.“ Kolaříkův hlas zněl zkormouceně. Ozýval se z levé strany. Opálka si hryzal spodní ret, bolestí z rozbitého kotníku, strachem a obavami z věcí příštích. Podle plánu a výcviku by měli opustit místo dopadu do půl hodiny po seskoku. Už tady byli mnohem déle. Brzy začne svítat. Noci na konci března byly docela dlouhé, ale ne dost. A neměli hlavní kontejner. Nechávali za sebou spoustu stop ve sněhovém poprašku i v rozbředlé hlíně pod ním.

„Co se tam hrabeš, Ivane?“ Čurda zase pokřikuje.

„Drž hubu, Karle, panebože. Buď zticha!“

„Něco jsem ztratil.“ Ivan šeptá. I v šepotu jsou slyšet obavy.

„Co jsi ztratil?“ Opálka se opře o berli. *To se mi všechno zdá? Tohle je zlý sen! Tragikomedie! Možná jenom komedie a zlá noční můra.*

„Ale, nic důležitého. Asi.“ V Kolaříkově hlase je slyšet strach.

Opálka se opírá o berli: „Musíme maják i zbytek materiálu ukrýt, takhle to nikam nedoneseme, já vám moc nepomůžu a za chvíli svítá. A navíc mám dojem, že nás shodili blbě.“

„Co bys chtěl po Polákách?“ Čurda se zdá být jediným z parašutistů, který je schopen myslet a konat. „Kam tu krávu dáme?“ Musejí ukrýt signalizační zařízení, rezervní detonátory, není toho nákladák, ale také ne jedna nákupní taška.

„Tady někde, u stromů.“ Opálka se rozhlíží. Na východě světlá obloha, zatraceně, nemají čas. „Ať to nenajde nikdo jiný, ale my ať máme orientační body, abychom pak šli najisto.“

„Náprsní tašku,“ hlesne Kolařík.

„Cože?“ vrčí Čurda, který táhne kontejner. Opálka by mu rád pomohl, ale nemůže, na zraněnou nohu se nepostaví, bolest mu vystřeluje do kolena, v levé noze má křeč, jak ji přetěžuje. *To brzy*, myslí si smutně, vztekle, zahanbeně.

„Ztratil jsem náprsní tašku,“ opakuje zahanbeně Kolařík. „Takovou hnědou, koženou.“

Opálkovi se na okamžik zastaví srdce. „Co jsi v ní měl?“

„No, co člověk má v náprsní tašce, že jo?“ vykrcuje se Kolařík. „Co tam lidi obvykle nosí...“ Opálka s hrůzou zjišťuje, že u podřízeného už dobře rozeznává vyděšený výraz tváře. Svítá. Spousta světla. „Peníze. Ne moc, většinu našich peněz na operace mám ve vnitřní kapse pláště, tam zůstaly, jo, ty jsem neztratil.“

„Já mám v náprsní kapse legitimaci, třeba.“ Čurda se zarazí, stojí vedle vysokého smrku, jehož větve padají až k zemi. Opírá o zem pokrytou jehličím kontejner. Má sílu jako bejk, je to kus chlapa, široká ramena, výkonný, drsný, spolehlivý.

„No právě,“ Kolařík.

„No, potěš pámbu,“ Čurda.

„Budeme se muset hnout,“ Opálka.

„Ty asi daleko nepoběžíš, co, veliteli?“

Opálka se snaží Čurdu ignorovat, v Anglii proslul jako tichý chlapík, sice dobrý společník, ale ne ukecaný. Tady doma už řekl víc slov, než ho Opálka slyšel říct za týden před odletem. Štve ho to.

„Zkuste to ještě jednou obejít a najít tašku.“

„Jasně, veliteli.“